

Tiedote 28.2.2020

Serlachius-museoiden uusi näyttely avaa portit Mäntän sellutehtaan elämään

Mäntän selluloosatehdas tarjosi sadoille ihmisille työtä ja toimeentuloa vuodesta 1913 vuoteen 1991. Serlachius-museo Gustafissa 29.2. yleisölle avautuva näyttely Selluportin takana luo työntekijöiden kertomana näkymän sellutehtaan arkeen.

Näyttelyssä nostetaan esiin ihmiset prosessikaavioiden ja tuotantolukujen takaa. Serlachius-museoiden tutkija Milla Sinivuori-Hakanen haastatteli sellutehtaan entisiä työntekijöitä vuosina 2017–18. Kaikkiaan muistitiedon keruuseen osallistui 26 ihmistä ja tarinoita kertyi satoja sivuja. Näyttelyyn näistä on päätynyt vain pieni osa.

Sellutehtaalla työskennelleet ihmiset kuvaavat näyttelyteksteissä tehtaan arkea. Työntekijöiden omalla äänellä kerrotuista tarinoista syntyy kokonaiskuva sellun valmistuksesta, työtehtävistä prosessin eri vaiheissa ja varsinaista tuotantoa tukeneista tehtävistä.

”Se että joku kertoo työstään, avaa asiaa ihan eri tavalla, kuin jos käyttäisi pelkkiä kirjallisia lähteitä. Oli hämmästyttävää, kuinka hyvin ja selkeästi ihmiset osasivat kuvailla vuosikymmenien takaisia työtehtäviään”, Milla Sinivuori-Hakanen kertoo.

Saastuttava sellutehdas

Mäntän sulfiittiselluloosatehtaan päästöt ilmaan ja veteen olivat jatkuva puheenaihe 1970-luvulta lähtien. Saastuttavaan valmistusprosessiin perustunutta tehdasta yritettiin uudistaa ja päästöjä rajoittaa viranomaisten lupaehtojen tiukentuessa.

Sellunkeiton jätelientä hyödynnettiin väkiviinan ja pekiloproteiinin valmistuksessa. Samalla saatiin hieman vähennettyä syntyvää ympäristökuormitusta. Ympäristöinvestoinnit näkyivät muuttuvina työtehtävinä tehtaan uusissa laitoksissa mutta liian vähäisinä parannuksina ympäristössä.

Sellutehtaan toiminta pysähtyi vuonna 1991 Neuvostoliiton talousjärjestelmän kaatumiseen ja kahdenvälisen kaupan päättymiseen. Tehdas oli tuottanut viimeiset vuodet pääasiassa tekstiiliteollisuuden raaka-aineena käytettyä liukosellua, joka oli myyty Neuvostoliittoon. Tehtaan lopettaminen nousi valtakunnalliseksi uutisaiheeksi, ja sen ennakoitiin merkitsevän koko Mäntän kuoliniskua.

Selluportin takana -näyttelyn tarinat yhdessä kokoelma-aineistojen kanssa avaavat näkymiä myös teollisen ympäristön muutokseen. Rungas valokuva- ja piirustusaineisto kertoo tehdasalueen ja tehdastyön muuttumisesta lähes kahdeksankymmenen vuoden aikana.

Gustaf-museon näyttelyn on kuratoinut Milla Sinivuori-Hakanen. Sen visuaalisesta ilmeestä on vastannut Serlachius-museoiden suunnittelupäällikkö Tarja Väättänen.

Näyttelyssä on paikka, jossa on mahdollista jakaa omia sellutehtaaseen liittyviä muistoja kirjoittamalla. Tilaisuus muistelemiseen on myös 19.3. klo 13 järjestettävillä seniorikahveilla ja 5.4. klo 15 vapaamuotoisessa Muistoja selluportin takaa -keskustelutilaisuudessa Gustaf-museossa.

Serlachius-museot ovat avoinna:

talviaikaan 1.9.-31.5. tiistaista sunnuntaihin klo 11-18
kesäaikaan 1.6.-31.8. joka päivä klo 10-18

Käyntiosoitteet:

Serlachius-museo Gustaf, R. Erik Serlachiuksen katu 2, Mänttä
Serlachius-museo Gösta, Joenniementie 47, Mänttä

Lisätiedot:

Kuraattori Milla Sinivuori-Hakanen, p. 040 723 1598, milla.sinivuori-hakanen@serlachius.fi

Kuvapyynnöt:

Tiedottaja Susanna Yläjärvi, p. 050 560 0156, susanna.ylajarvi@serlachius.fi